

INFORMACIJA
U VEZI SA OSNIVANJEM REGIONALNE KOMISIJE ZA
UTVRĐIVANJE ČINJENICA O RATNIM ZLOČINIMA I DRUGIM
TEŠKIM KRŠENJIMA LJUDSKIH PRAVA POČINJENIH NA
TERITORIJI NEKADAŠNJE SFRJ
od 1.01.1991-31.12.2001. (REKOM)

Uvod

Proces REKOM-a započet je debatom o instrumentima za otkrivanje i kazivanje činjenica o prošlosti u maju 2006. godine, na Prvom regionalnom forumu za tranziciju pravdu, koji su organizovali Fond za humanitarno pravo (Srbija), Istraživačko-dokumentacioni centar (BiH) i Documenta (Hrvatska), dok je Koalicija za formiranje REKOM-a osnovana na Četvrtom regionalnom forumu za tranziciju pravdu, 28.10.2008. godine u Prištini.

Do sada održano je preko sto lokalnih i regionalnih skupova i osam međunarodnih foruma za tranziciju pravdu. Iznijeti stavovi pretočeni su u Predlog statuta REKOM-a, koji je potom analizirala ekspertska grupa, formirana od izaslanika predsjednika zemalja i Predsjedništva BiH. Ekspertska grupa je nakon godinu dana rada, 28.10.2014. godine, dostavila Koaliciji izmjene Predloga statuta, koji je potom i usvojen na Skupštini Koalicije, 14. novembra 2014. godine.

Prema Predlogu Statuta, REKOM je međudržavna komisija koju osnivaju države nastale na teritoriji bivše SFRJ. To vansudsko tijelo će istražiti navode o svim ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava u vezi sa ratom, zatim poimenično će popisati sve ratne žrtve, kao i žrtve krivičnih djela u vezi sa ratom, prikupiće podatke o logorima i drugim mjestima prisilnog zatvaranja. Regionalna komisija će biti nezavisna od svojih osnivača i finansiraće se iz donacija.

Inicijativa za formiranje REKOM-a i Berlinski proces

Inicijativa za formiranje REKOM-a postala je dio Berlinskog procesa, tj. od strane nosilaca Berlinskog procesa iz Evropske unije REKOM je prepoznat kao jedinstveni regionalni mehanizam koji može doprinijeti regionalnoj saradnji i snaženju partnerstva između donosilaca odluka i civilnog društva u oblasti pomirenja.

Predstavници Koalicije su bili pozvani da iznesu preporuke na prošlogodišnjem Samitu u Trstu, što je i učinjeno, a dalja konkretizacija aktivnosti moguća je na predstojećem Londonskom samitu.

Nataša Kandić, koordinatorka Inicijative za REKOM, u martu i aprilu 2018. godine, obavila je razgovore sa predsjednikom Republike Srbije Aleksandrom Vučićem i premijerima Republike Makedonije Zoranom Zaevom i Republike Kosovo Ramušem Haradinajem i dobila podršku za inicijativu.

Takođe, 22. juna 2018. godine, koordinatorka Inicijative za REKOM obavila je razgovor sa predsjednikom Vlade Crne Gore, gospodinom Markovićem. Predsjednik Marković je izrazio apsolutnu podršku Crne Gore ovoj inicijativi i ocijenio da je civilni sektor na ovom planu učinio mnogo, ali da je sada neophodno uključivanje državnih institucija u cijelom regionu kako bi proces bio uspješno doveden do kraja.

Inicijativa za REKOM nastoji da se u okviru Berlinskog procesa, na Samitu u Londonu 2018, potpiše međudržavni Sporazum o formiranju REKOM-a, odnosno Deklaracija o osnivanju REKOM-a, od strane svih premijera zemalja Zapadnog Balkana.

REKOM i vanjsko-politička pozicija Crne Gore

U vezi sa vanjsko-političkom pozicijom Crne Gore, po pitanju ove inicijative, sa političkog aspekta i u kontekstu značaja regionalne saradnje nema prepreka da Crna Gora izrazi spremnost za potpisivanje Deklaracije o osnivanju REKOM-a, kao potvrdu svog opredjeljenja da na ovim osjetljivim pitanjima pokaže odgovornost.

Takođe, Crna Gora kontinuirano ima pozitivan odnos prema REKOM-u. Direktnu podršku je prvi pružio bivši predsjednik Vujanović, čiji je tim dao puni doprinos uobličavanju Statuta REKOM-a i njegovom usaglašavanju sa ustavno-pravnim okvirima zemalja bivše SFRJ.

Isto tako, tokom kampanje prikupljanja potpisa, tadašnji premijer Lukšić je lično dao svoj potpis čime je potvrđen pozitivan stav Vlade prema inicijativi, a u Skupštini Crne Gore organizovane su konsultacije na kojima su svi poslanički klubovi iznijeli načelno pozitivan stav prema formiranju REKOM-a.